

Amsterdam Studies

The Truth, the Whole Truth, and nothing but the Truth

Amsterdam Studies is a multi-lingual Internet forum for analyses on political, economic and cultural developments in Europe.

ISSN 1873-3042

Editor-in-chief: László Marác

Internet: www.federatio.org/amsterdamstudies.html

Email: lkmaracz@wanadoo.nl

László Marác: Roemenië niet klaar voor EU

Issue #14.

13 October 2006

De toetreding van de Zuid-Oost-Europese landen Roemenië en Bulgarije tot de Europese Unie op 1 januari 2007, de beoogde toetredingsdatum is omstreden. Deze landen kampen met grote problemen om te voldoen aan de normen en standaards van de EU. Roemenië heeft sinds het begin van dit jaar een nieuwe, democratische regering en een nieuwe president, Traian Basescu, de oud-burgemeester van Boekarest. Veel Roemenen putten hoop uit de toegezegde veranderingen van het beleid. De vraag is of deze verwachtingen wel waargemaakt kunnen worden.

Toetredingscriteria

De toetredingscriteria tot de EU zijn in 1993 vastgelegd in Kopenhagen. De zogeheten Kopenhagen-criteria zijn opgesteld om de uitbreiding van de EU soepel te laten verlopen. De Kopenhagen-criteria schrijven voor dat kandidaatlanden moeten voldoen aan de *politieke* criteria. Er moet sprake zijn van een democratische rechtsstaat waar vrije verkiezingen plaatsvinden en waar de mensenrechten worden gerespecteerd. Kandidaatlanden moeten voldoen aan het *economische* criterium. Toekomstige leden moeten beschikken over een functionerende markteconomie die de concurrentiedruk binnen de EU aan kan. Ook moeten nieuwe leden de complete wet- en regelgeving binnen de EU, het *acquis communautaire* respecteren. Het *acquis communautaire* beslaat inmiddels 80.000 pagina's die ook nog eens *institutioneel* geïmplementeerd moeten worden.

Roemenië voldoet niet aan dit loodzware pakket van toetredingseisen. Wat het politieke criterium betreft wordt de Roemeense samenleving nogal eenzijdig gedomineerd door de partij van socialisten, de oud-communisten (PSD). De PSD, hoewel het de parlaments- en presidentsverkiezingen van 2004 verrassend verloren heeft, blijft nog wel een ijzeren greep houden op de samenleving. Het lokale bestuur, het ambtenarenapparaat en de media zijn in handen van de PSD. Vandaar dat de Roemeense samenleving zeker geen open samenleving genoemd kan worden.

Het probleem van de corruptie is in alle lagen van de samenleving binnengedrongen en het is onduidelijk hoe de corruptie bestreden kan worden. De corruptie in Roemenië is overigens niet alleen maar een erfenis van het communistische systeem onder dictator Ceausescu. De corruptie heeft zijn wortels in het Osmaanse rijk toen de Roemeense vorstendommen Moldavië en Walachije nog onderdeel waren van dit wereldrijk. De zetbazen van de sultan, de hospodars van de Roemeense vorstendommen moesten hun Roemeense lijfeigenen afknijpen om aan de belastingverplichtingen van de sultan te voldoen. Ook zijn de eigendomsverhoudingen, die essentieel zijn binnen de EU, in grote delen van Roemenië nog niet geregeld. De delen van Roemenië die onderdeel uitmaakten van het Osmaanse rijk kennen geen kadaster.

Wat de economie betreft, is het predicaat 'functionerende markteconomie' voor het eerst aan Roemenië toegekend in de rapportage van de Europese Commissie in 2004. Voor de toewijzing van deze status is er echter geen onafhankelijke bevestiging. De andere landen uit Centraal- en Oost-Europa die Roemenië voorgingen als EU-lid werden eerst lid van de OESO, de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling. Lidmaatschap van deze onafhankelijke internationale organisatie stond garant voor de status van 'functionerende markteconomie'. Onder de leden van de OESO zoekt men op de website van deze organisatie tevergeefs naar Roemenië en Bulgarije. De implementatie van het *acquis communautaire* voor 1 januari 2007 is een onmogelijke opgave waar ook de landen uit Centraal- en Oost-Europa die vorig jaar zijn toetreden nog lang niet mee klaar zijn. Het is uitgesloten dat Roemenië en Bulgarije wél in staat zullen zijn om het *acquis communautaire* tijdig te implementeren.

Nieuwe president

Merkwaardig is dat Roemenië hoewel het de afgelopen jaren op de wezenlijke dossiers niet veel vooruitgang heeft geboekt, toch de garantie heeft gekregen dat het in 2007 mag toetreden tot de EU. De socialistische regering onder leiding van premier Nastase beloofde veel op het terrein van de corruptiebestrijding, hervorming van de rechterlijke macht, hervorming van de publieke administratie, etc. De beloftes werden echter zelden of nooit nagekomen. De

taktiek van de regering Nastase liet zich kenmerken als een vorm van *window-dressing*. In Roemenië zegt men dan: ‘*spunem ca ei si facem ca noi*’ wat in het Nederlands zo iets betekent als ‘praten zoals zij, maar doen wat we zelf willen.’

Niet de EU maar de Roemeense kiezers hebben ervoor gezorgd dat er mogelijk een einde komt aan deze situatie. De parlaments- en presidentverkiezingen eind 2004 gaven een verrassende uitslag te zien. In de parlamentsverkiezingen stonden twee blokken tegenover elkaar. De socialistische PSD onder leiding van de zittende premier Adrian Nastase en het oppositionele Alliantie DA (de afkorting van Rechtvaardigheid en Waarheid, een verbond tussen de Liberale Partij en de Democratische Partij) onder leiding van de zittende burgemeester van Boekarest, Traian Basescu.

Ondanks dat de PSD de verkiezingen won, heeft de Alliantie DA samen met de Humanistische Partij (PUR) en de Partij van de Hongaarse minderheid (UDMR) een nieuwe meerderheidsregering kunnen vormen. Ook de strijd om het presidentschap had een verrassende uitkomst. De gedoodverfde winnaar Nastase verloor van de oppositionele kandidaat Basescu.

Roemenië's hoop is nu gevestigd op de nieuwe president Basescu die verklaard heeft om de hervormingen door te willen zetten en de corruptie krachtig te bestrijden. Op het terrein van de toetreding tot de EU wil Basescu ook de bakens verzetten, hoewel hij zeker geen euroscepticus genoemd kan worden. De nieuwe president heeft er wel voor gewaarschuwd dat het land ‘zelf wel klaar moet zijn voor de Europese toetreding, anders zou dat meer kwaad dan goed betekenen voor een deel van de Roemeense bevolking’. Tevens zouden de onderhandelingen ‘niet met gebogen hoofd gevoerd moeten worden maar zelfbewust’ en zou ‘een strategisch partnerschap geconsolideerd moeten worden op de as Boekarest-Londen-Washington’.

Ondanks al zijn energieke voornemens is het de vraag of Basescu de komende jaren nog veel kan doen. Het ambtenarenapparaat dat bestaat uit de oude PSD achterban zal hem bij verdere hervormingen niet graag van dienst willen zijn. Verder zijn de onderhandelingen met de EU over ‘s lands toetreding inmiddels afgerond. Die kan Basescu en zijn democratische regering niet zo maar openbreken. Ook zal Basescu geen zeggenschap meer hebben over de financiële steun uit Brussel. Het Europees Parlement heeft half april voor de toetreding van Roemenië en Bulgarije in 2007 gestemd, mits het parlement zeggenschap houdt over de financiële steun, 44 miljard euro, die beide landen krijgen in de periode 2007-2013.